



מדינת ישראל
משרד החינוך

כ"ו אלול תש"פ

15 בספטמבר 2020

דגשים פדגוגיים ללמידה מרחוק בעת סגר (רשויות אדומות / אזורים מוגבלים / סגר מלא)

שנה"ל תשפ"א





מדינת ישראל
משרד החינוך

תוכן עניינים

3.....	כללי
	סדר פעולות מנהל/ת המחוז וצוות המחוז בתיאום עם מנהל/ת
4.....	אגף החינוך ברשות
7.....	למידה בעת סגר
7.....	עקרונות מנחים למוסדות החינוך
7.....	פעולות ראשוניות בעת סגר
8.....	הנחיות תפעוליות לבתי ספר מתוקשבים
8.....	קשר עם הורים
9.....	ליווי רגשי
10.....	פעולות וכלים מסייעים ללמידה מרחוק במוסדות החינוך בחברה הערבית
10.....	פעולות וכלים מסייעים ללמידה מרחוק במוסדות החינוך בחברה החרדית
11.....	יציאה מסגר





מדינת ישראל
משרד החינוך

כללי

היסוד המארגן במסמך זה הנו דגשים, עקרונות וכלים פדגוגיים אשר יסייעו בידיכם בהפעלת הלמידה מרחוק בעת סגירת מוסדות חינוך בשל סגר, אזור מוגבל או רשות אדומה. המסמך מפרט את שלבי הפעולה הרצויים במחוזות ובמוסדות החינוך, ומשמש מנגנון מסייע לשמירה על הרצף הפדגוגי וחיזוק תחושת החוסן של כלל התלמידים. לכל אגף גיל צורף מסמך נלווה המפרט דגשים פדגוגיים, היבטים רגשיים, קישורים לכלים מתוקשבים, דוגמאות לתכנים מותאמי גיל וכן הנחיות להוראת תלמידים חסרי אמצעי קצה. בנוסף, מובאים בפניכם מסמכים נלווים המפרטים מענים לתלמידים עם צרכים מיוחדים שניתן להפעיל, בהתאם לדין, גם בעת סגר, מענים לאוכלוסיות מיוחדות, וכן מענים לתמיכה רגשית בתלמידים ובצוותי ההוראה, לרבות כלים לאיתור וזיהוי תלמידים במצוקה ובסיכון וניהול התקשורת עם ההורים.

המסגרות שיותר להן, עפ"י דין, לפעול במצבי סגר/אזור מוגבל/רשות אדומה מופיעות באתר ["לומדים בביטחון"](#) המתעדכן מזמן לזמן.



מדינת ישראל
משרד החינוך

סדר פעולות מנהל/ת המחוז וצוות המחוז בתיאום עם מנהל/ת אגף החינוך ברשות

- (1) מינוי מתכלל מחוזי לרשויות/אזורים בסגר – ברמת מפקח מחוז או מפקח מתכלל רשותי.
- (2) הפעלת צוות מחוז-רשות: מפקח מתכלל רשותי, מנהל מחלקת חינוך, מפקח חינוך מיוחד/מנהל מתי"א, מנהל שפ"ח, ועד הורים יישובי, הפיקוח על הייעוץ, רכז תקשוב מחוזי, נציג בעלויות.
- (3) מיפוי – ניתן להיעזר [בקובץ המיפוי](#)
 - מוסדות החינוך ביישובים
 - חוסרים וצרכים ברמת רשות ובכלל זה צרכים ומענים נדרשים מותאמים לתלמידים עם צרכים מיוחדים
 - מוסדות מתוקשבים וכאלו שאינם מתוקשבים
- (4) מתן הנחיות תפעוליות ופדגוגיות
 - עקרונות למידה מרחוק על פי התוכנית הפדגוגית ללמידה מרחוק לבתי-ספר מתוקשבים (רכז תקשוב, תוכנות לניהול פדגוגי)
 - עקרונות למידה מרחוק על פי עקרונות התוכנית הפדגוגית לבתי-ספר שאינם מתוקשבים.
 - פרסום הנחיות למנהלי מרכזים חינוכיים-רשותיים: מתי"אות, מרכזים טיפוליים לכבדי-שמיעה וחרשים (כו"ח), מרכזים חינוכיים בבתי-חולים, מרכז פסג"ה, מרכז מחוננים-מצטיינים, חווה חקלאית וכו' הפועלים ברשות.
 - מעבר בין אזורים: הסעות, מעבר מאזור "אדום" לאזור אחר (כתום, צהוב או ירוק)
 - מעבר מדורג ממצב של עיר "אדומה" למצב של עיר "כתומה"/"צהובה"/"ירוקה" בהתייחס לטווחי זמן הסגר (קצר וממושך)
 - חזרה בטוחה לשגרה (מועד חזרה, פירוט תנאי החזרה)
- (5) מיפוי, גיוס ושיבוץ תומכי-הוראה
 - המיפוי יבוצע בסיוע רפרנט מחוזי לתומכי הוראה: סטודנטים (מקבלי מלגה), עמותות המפעילות מתנדבים, אזרחים מתנדבים, משרתים (שירות לאומי, אזרחי, מורות חיילות).



מדינת ישראל
משרד החינוך

- אופן שיבוצם במוסדות החינוך נתונה לשיקול מנהלי בתי-הספר בהיוועצות עם הפיקוח הכולל.
- להלן אפשרויות אופן הסיוע: למידה בקבוצות קטנות בכלי למידה מרחוק, שיחות טלפוניות (עברית לערבים/שיחות באנגלית), מפגשים ווירטואליים בדגש חברתי/רגשי, חונכות וליווי תלמידים בתהליך למידה מרחוק, קורסי העשרה בהתאמה לתוכנית הלימודים ובנוכחות איש צוות נוסף, תיווך שידורי מערכת השידורים הלאומית.
- [למסמך תומכי הוראה באזור סגר](#)

6) בניית קבוצת מנהלים-עמיתים על ידי מפקח כולל (רלבנטי עת אין סגר כללי אלא אזורים

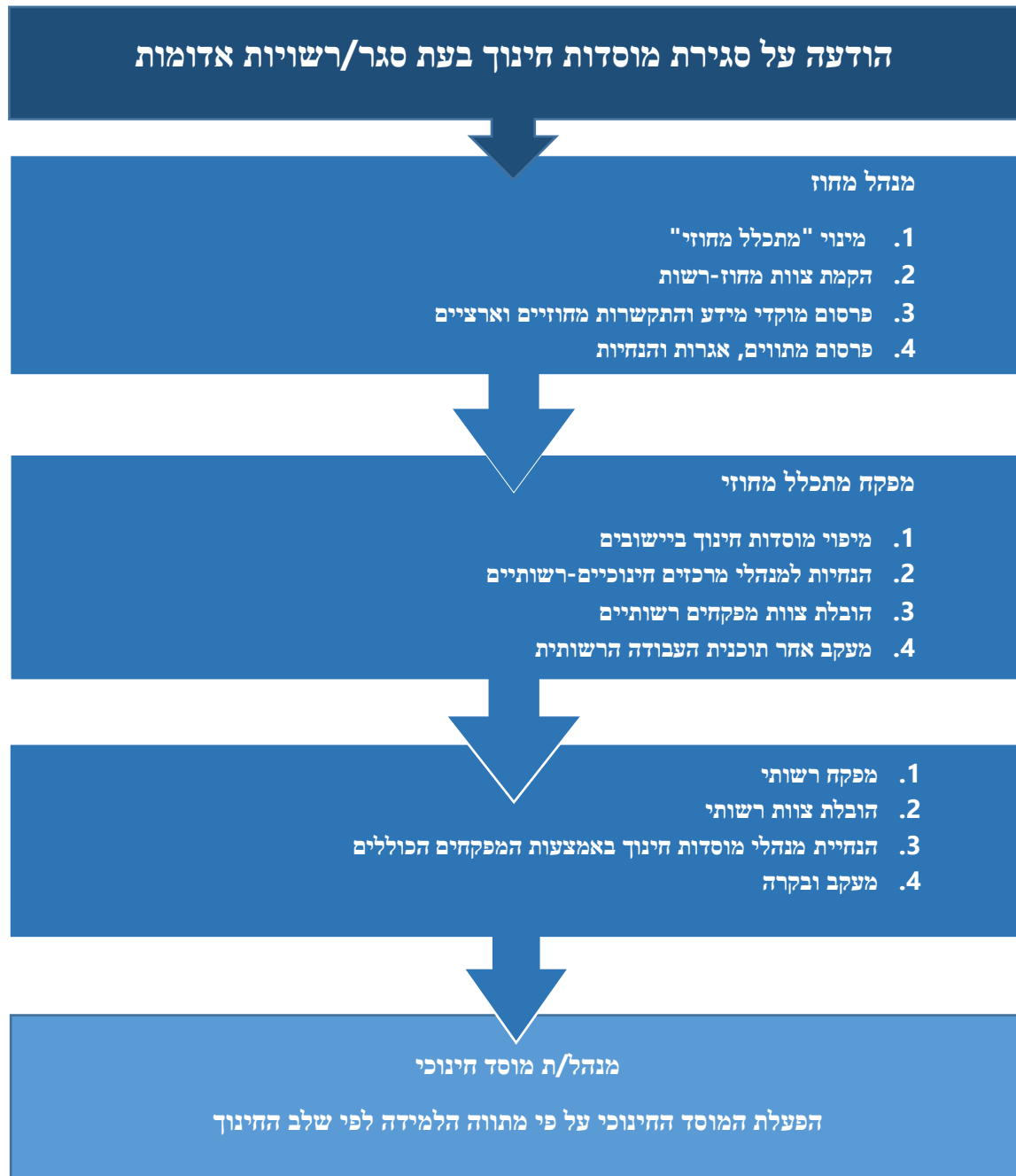
מוגבלים/רשויות אדומות בלבד)

מנהל מעיר תאומה שאינה באזור "אדום" יסייע למנהל מעיר "אדומה".



מדינת ישראל
משרד החינוך

דוגמה למבנה ארגוני-ניהולי





מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בעת סגר

עקרונות מנחים למוסדות החינוך

- **נגישות וגמישות** - התאמת הקשר האישי והלמידה לצרכים ולאמצעים הקיימים, תוך מתן פתרונות מקומיים לצורכי האוכלוסייה ושמירה על העקרונות המנחים.
- **קשר אישי וחברתי** - שמירה על הקשרים החברתיים בין הצוות החינוכי לתלמידים ולמשפחותיהם ובין התלמידים לחבריהם. שמירה על החוסן והמסוגלות של הצוותים והתלמידים.

פעולות ראשוניות בעת סגר

- **שלב ראשון** - היערכות הצוות.
- **שלב שני** - יצירת קשר עם התלמידים ועם ההורים, חלוקת תוכנית העבודה וסדרי היום.
- **שלב שלישי** - הפעלת התוכנית והערכתה בהתאם לשכבות הגיל.

הפעילות הלימודית והשמירה על קשר תקינים לפי התוכניות המצ"ב בקישורים הבאים:

- [תוכנית "גנ"י בסגר"](#)

- [תוכנית למידה מרחוק - בתי ספר יסודיים](#)

- [תוכנית למידה מרחוק - בתי ספר על יסודיים](#)

- [תוכנית תלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

התאמות לחברה הערבית ולחברה החרדית בהמשך המסמך



מדינת ישראל
משרד החינוך

הנחיות תפעוליות לבתי ספר מתקשבים

- מנהל בית הספר בסיוע רכז התקשוב, ידאג לעדכון מערכת השעות הבית ספרית והתאמתה ללמידה מרחוק.
- ביום הודעת הסגירה רכז התקשוב הבית-ספרי ימפה את המענים הקיימים ואת החוסרים, ובעזרת מנהל בית הספר יבצע השלמת פערים בכל ההיבטים הטכנו-פדגוגים ובדגש על למידה מרחוק, באמצעות המענים הזמינים במוסד החינוכי.
- רכז התקשוב יפעל בתאום מול המדריך הבית-ספרי אשר יסייע בידו בסגירת הפערים שמופ.
- מפקח / ממונה התקשוב במחוז ידווח למנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיה במנהל התקשוב על סטטוס בתי הספר ובמידת הצורך - ישלים פערים בסיוע המטה, לרבות מתן פתרונות במגוון כלים, וביניהם:
 - הדרכת מורים ישירות מהמטה
 - אספקת תשתיות ענן ללמידה מרחוק
 - אספקת תוכן דיגיטאלי ופעילויות, גם בהתחשב להנגשות הנדרשות
 - שילוב מערכת השידורים לאומית
- רכז התקשוב ו/או מדריך התקשוב יודאו שהלמידה מרחוק מתנהלת באופן תקין ויעדכנו את סטטוס בית הספר למנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיות במינהל תקשוב, דרך מפקח / ממונה התקשוב במחוז.

קשר עם הורים

קשר מיטבי בין הורים לבין הצוות החינוכי הוא אבן יסוד בהתפתחות הילדים, בתפקודם, בהישגיהם ובבריאותם הנפשית.

הקשר ייעשה באופנים שונים:

- אסיפת הורים כללית (מרחוק)
- דיווחים שוטפים
- שיחות אישיות עם הורים
- מידעונים וחוזרים
- טקסים משותפים (באופן מקוון)
- הדרכה והרצאות להורים בסוגיות מגוונות
- המלצות לפעילויות עבור הורים
- המלצות לפעילויות ילדים-הורים



מדינת ישראל
משרד החינוך

למידע נוסף היכנסו למסמך "תקשורת עם ההורים"

ליווי רגשי

מוסדות החינוך יפעלו על פי העקרונות למתן מענים רגשיים, כמפורט להלן:

- נוכחות מתוך אמפתיה ושותפות
- חיזוק השותפויות עם ההורים
- סיוע מתוך אמון ביכולת ההתמודדות וחיזוק המנהיגות המקומית
- מיפוי משאבים
- תמיכה רגשית לאנשי הצוות
- קיום שיח רגשי עם תלמידים
- איתור וזיהוי ילדים במצוקה ובסיכון
- תמיכה, ליווי והדרכה להורים.
- תיווך קו הסיוע
- "ברית ערים"
- מסרים ישירים למתבגרים וגיוסם לסיוע
- מענים ייחודיים לגיל הרך
- אוכלוסיות מיוחדות

למידע נוסף היכנסו למסמך סיוע וליווי רגשי שפ"י



מדינת ישראל
משרד החינוך

פעולות וכלים מסייעים ללמידה מרחוק במוסדות החינוך בחברה הערבית

חלוקת חוברות-למידה מודפסות במקצועות: שפת-אם, מתמטיקה ומדעים - לתלמידי היסודי וחיבורות-הביניים. מתנדבי השירות האזרחי-קהילתי ייקחו חלק בחלוקת החוברות לבתי התלמידים, בתיאום עם הנהלת בתי-הספר.

- מתנדבי השירות האזרחי-קהילתי יתרגלו בקבוצות קטנות את טכנולוגיות הלמידה מרחוק לתלמידים אשר מתקשים בכך, בתיאום עם המחנכים.
- מחנכים ומורים, בדגש על מחנכי א'-ב', יצרו קשר אישי עם הורי התלמידים לשם הכוונתם ולמען העצמת המסוגלות העצמית של ילדיהם.
- הפעלת מערך הייעוץ החינוכי לצורך מתן תמיכה רגשית-חברתית לתלמידים ולחיזוק יכולתם להתמודד עם מצבי לחץ, אשר מאפיינים תקופה זו.

[למידע נוסף היכנסו למסמך ערכות למידה מודפסות לתלמידים חסרי אמצעי קצה](#)

פעולות וכלים מסייעים ללמידה מרחוק במוסדות החינוך בחברה החרדית

- חלוקת ערכות-למידה קשיחות לתלמידים חסרי אמצעי קצה.
- יצירת קשר אישי של המורים עם התלמידים בכתות א' ובכתות ט' לחיזוק תחושת השייכות ולגיבוש כיתתי.
- הפעלת תוכניות לחיזוק החוסן האישי ולפיתוח מיומנויות התמודדות עם מצבי לחץ באמצעות היועצות.

[למידע נוסף היכנסו למסמך מוסדות חינוך בחברה החרדית ברשויות בסגר](#)



מדינת ישראל
משרד החינוך

יציאה מסגר

בעת סגר הקשר של הילדים עם החברים ועם הצוות החינוכי שונה ומצומצם יותר, וסדר היום שלהם משתנה. החזרה למוסדות החינוך כרוכה אפוא בתהליך הסתגלות מחודש.

כחלק מתהליך החזרה ללמידה פנים אל פנים מומלץ לקיים:

- מפגש צוות לתכנון החזרה למוסד החינוכי.
- מפגש הורים לשם התעדכנות והעברת מסרים ומידע.
- תכנון שבוע למידה ראשון באופן שמאפשר מענה לילדים עם קשיי הסתגלות.
- תכנון פעילויות רגשיות וחברתיות המאפשרות לילדים להביע מגוון רגשות ותחושות.
- שיתוף אנשי מקצוע בקשיים של ילדים: יועצת, פסיכולוג, מפקחת ומדריכה.
- יצירת קשר ומתן מענה לתלמידים שטרם חזרו למוסד החינוכי.
- היערכות הצוות למיפויים ולאיתור פערים לימודיים, חברתיים ורגשיים.